

**Standardy Ochrony Małoletnich w Publicznym Liceum
Ogólnokształcącym Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców
im. bł. Natalii Tułasiewicz
w Poznaniu**

Spis treści

Podstawy prawne	3
Preambuła	4
Rozdział I.....	5
Wprowadzenie	5
Rozdział II.....	11
Kodeks zachowania osób dorosłych	11
Rozdział III	15
Bezpieczne relacje między uczniami	15
Rozdział IV	15
Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników	15
Rozdział V	18
Upowszechnianie wiedzy o standardach ochrony małoletnich	18
Rozdział VI.....	20
Obowiązki osób odpowiedzialnych za wprowadzanie i realizację standardów	20
Rozdział VII.....	21
Procedury interwencji w sytuacjach szkolnych	21
Rozdział VIII	32
Procedury postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego	32
Rozdział IX.....	39
Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów.....	39
Rozdział X	40
Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku ucznia.....	40
Rozdział XI.....	41
Zasady przeglądu i aktualizacji standardów	41
Rozdział XII.....	42
Postanowienie końcowe.....	42
Rozdział XIII	43
Wzory dokumentów.....	43
Załącznik 1.: Oświadczenie	44
Załącznik 2.: Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci [wzór]	46
Załącznik 3.: Karta interwencji.....	47
Załącznik 4.: Notatka służbowa.....	48
Załącznik 5.: Ankieta monitoringu standardów dla nauczyciela	49
Załącznik 6.: Oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich	50

Podstawy prawne

Poniższy dokument został stworzony w oparciu o:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 1606)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)
- Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 r. nr 120 poz. 526)
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012 poz. 1169)
- Wytyczne dotyczące ochrony dzieci i młodzieży w Archidiecezji Poznańskiej
- Zasady Współpracy obowiązujące w Publicznym Liceum Ogólnokształcącym Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców im. bł. Natalii Tułasiewicz w Poznaniu

Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem pełnią funkcję dokumentu, który porządkuje procedury ochrony dzieci oraz przedstawia, w jaki sposób instytucja szkoły będzie je wdrażać, realizować, monitorować i ewaluować.

Preambuła

Standardy Ochrony Małoletnich w Publicznym Liceum Ogólnokształcącym Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców im. bł. Natalii Tułasiewicz w Poznaniu stanowią nie tylko dokument wpisujący się w wymogi prawa oświatowego, ale ściśle łączą się z ideą szkoły i koncepcją wychowawczą, jaką ta prezentuje. Wytyczne dotyczące ochrony małoletnich i kolejne kroki postępowania w sytuacji konkretnych zagrożeń wynikają przede wszystkim z chrześcijańskiej troski o dobro bliźniego. Katolicki charakter szkoły opiera się na założeniach personalizmu chrześcijańskiego, który rozumie się jako indywidualne podejście do ucznia, dające mu możliwość wzrostu poprzez trwałe okazywanie wsparcia i uwagi. Chodzi o to, aby zauważać niepowtarzalność podopiecznych, dostrzegając w nich godność dziecka Bożego, jaką Stwórca ukazał w ich indywidualnych talentach i charakterach. Ponadto, troska o bliźniego jest także cechą charakterystyczną dla patronki naszego liceum, błogosławionej Natalii Tułasiewicz. Umiłowanie przez nią ewangelicznej prawdy o wzajemnej miłości uwidacznia się w jej zapiskach i działaniach na rzecz rozwoju edukacji i kultury.

Niniejszy dokument został opracowany przez powołany przez dyrektora Szkoły zespół. W czasie jego redakcji głos zabierali nauczyciele i pracownicy szkoły, pod uwagę wzięto także uwagi zgłaszane przez uczniów i rodziców. Standardy ochrony mają wspomóc działania profilaktyczne szkoły, by zapobiegać wybranym zagrożeniom. Ich celem jest uświadamianie uczniów na temat zagadnień takich, jak: bezpieczne relacje z innymi, bezpieczne korzystanie z zasobów Internetu, uzależnienia, rozwiązywanie sytuacji konfliktowych czy budowanie poczucia własnej wartości. Efektem wdrożenia poniższych standardów jest tworzenie środowiska szkolnego wolnego od czynników mogących doprowadzić do naruszenia praw małoletniego w omawianym zakresie.

Standardy opisują podejmowane w razie potrzeby działania interwencyjne, a także formułują zasady postępowania zmierzające do udzielania wsparcia i pomocy w przypadku pokrzywdzenia dziecka – ucznia naszej Szkoły.

Wszyscy pracownicy Szkoły zobowiązani są do przestrzegania wypracowanych przez Szkołę standardów, działając dla dobra dziecka. Ochrona małoletniego dotyczy całego środowiska Szkoły, a więc nauczycieli, pracowników szkoły, uczniów oraz osoby współpracujące ze szkołą (np. wolontariusz, goście, studenci itd).

Rozdział I

Wprowadzenie

§ 1.

1. Słownik pojęć:

- **Standardy Ochrony Małoletnich (SOM)** – to zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w szkołach, przedszkolach i innych placówkach działających na rzecz dzieci.
- **małoletni** – każda osoba do ukończenia 18 roku życia
- **dziecko** – Konwencja o Prawach Dziecka w art. 1. definiuje „dziecko” jako „każdą istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ono wcześniej pełnoletność”.
 - W rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka „dzieckiem jest każda istota ludzka od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności (Art.2.1.). Uzyskanie pełnoletności określają odrębne przepisy (Art.2.2)”.
- **personel** – wszyscy pracownicy placówki edukacyjnej: pedagogiczni, administracyjni, techniczni, obsługi
- **kandydat** – osoba ubiegająca się o stanowisko pracy w placówce edukacyjnej
- **pracownik** – jest to osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia
- **rodzice** – są to zarówno rodzice biologiczni, jak i pozostali prawni opiekunowie dziecka, jego ustawowi przedstawiciele
- **krzywdzenie małoletnich** – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie
- **zespół interwencyjny** – osoby nadzwyczajnie powoływane przez dyrekcję placówki, których celem jest opracowanie planu działania względem krzywdzonego małoletniego lub u którego zachodzi takie podejrzenie; w skład zespołu mogą wchodzić takie osoby jak: pedagog, psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku
- **zespół** – wyznaczone przez dyrekcję osoby z personelu placówki do opracowywania SOM

- **czynniki krzywdzenia małoletniego** – sytuacje zwiększające prawdopodobieństwo stosowania przemocy lub ujawniania nieintencjonalnych zachowań dorosłych, które zakłócają rozwój dziecka
- **symptomy krzywdzenia małoletniego** – wszelkie oznaki na ciele lub w zachowaniu, które mogą świadczyć o tym, że wobec dziecka jest stosowana przemoc
- **procedury** – ustalone i opisane – punkt po punkcie – sposoby postępowania pracownika w przypadku sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę dorosłą, innego małoletniego lub w innych, trudnych sytuacjach
- **interwencje** – działania podejmowane względem małoletniego i/lub jego prawnych opiekunów w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby dorosłe, innych małoletnich lub w innych trudnych sytuacjach z udziałem dziecka

§ 2.

1. Czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego:

Nie ma jednej cechy charakteryzującej rodzinę, w której może dojść do przemocy. Wnioski z badań pozwalają jednak wyróżnić czynniki często współwystępujące z krzywdzeniem dziecka lub je poprzedzające. Czynniki te zwane są czynnikami ryzyka krzywdzenia dziecka, ponieważ zwiększają one prawdopodobieństwo, że w danej rodzinie może dojść do przemocy lub nieintencjonalnych zachowań rodziców bądź opiekunów, które zakłócają rozwój dziecka. Do czynników ryzyka krzywdzenia dziecka zaliczamy:

1) czynniki związane ze środowiskiem szkolnym:

- a) wykluczenie z grupy rówieśniczej,
- b) stres,
- c) duża różnica wiekowa,
- d) mała przestrzeń,
- e) niedogodna infrastruktura szkolna,
- f) brak stałego dostępu do pomocy psychologicznej,
- g) liczne klasy,
- h) niemożność sprawowania należytej kontroli w szatniach przy salach gimnastycznych,
- i) dyrektywny styl prowadzenia lekcji przez nauczycieli.

- 2) czynniki związane ze środowiskiem społecznym:
 - a) izolacja społeczna,
 - b) ubóstwo,
 - c) przemoc i patologia w najbliższym otoczeniu rodziny.
- 3) czynniki związane z dzieckiem:
 - a) krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi porodami,
 - b) długotrwały płacz, nadmierne pobudzenie dziecka,
 - c) wiek dziecka,
 - d) przewlekłe choroby, choroby psychiczne, niepełnosprawność.
- 4) czynniki rodzinne:
 - a) nieobecność rodziców,
 - b) samotne rodzicielstwo,
 - c) autorytarny styl rodzicielstwa,
 - d) doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie,
 - e) uzależnienia,
 - f) obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie,
 - g) kondycja psychiczna rodziców, wysoki poziom stresu, trudności emocjonalne,
 - h) konflikty, kryzysy,
 - i) rodzina zastępcza, rodzina adopcyjna.

Należy pamiętać, że wystąpienie czynników ryzyka nie zawsze świadczy o tym, że dziecko jest krzywdzone. Zdarza się, że w danej rodzinie nie dochodzi do krzywdzenia dziecka, choć występuje w niej wiele czynników ryzyka. Jednocześnie przemoc wobec dziecka może zaistnieć w rodzinach, w których nie zostały rozpoznane żadne czynniki ryzyka.

2. Symptomy krzywdzenia małego:

Symptomy krzywdzenia to wszelkie oznaki na ciele lub w zachowaniu, które mogą świadczyć o tym, że wobec dziecka jest stosowana przemoc. Wyróżniamy symptomy ze względu na możliwy rodzaj stosowanej przemocy:

- 1) symptomy przemocy fizycznej:
 - a) widoczne obrażenia ciała, których pochodzenie trudno wyjaśnić lub które występują w miejscach przykrytych ubraniem,

- b) rany, otarcia, blizny, sińce, stłuczenia w miejscach nietypowych dla przypadkowych urazów: plecy, pośladki, ramiona, uda, brzuch, krocze i stopy, okolica oczu, policzki, usta, skroń, szyja, uszy,
 - c) liczne urazy występujące jednocześnie na kilku miejscach na ciele,
 - d) ślady mające charakterystyczny kształt odcisku dłoni, palców, przedmiotów, szczypania, drapania, gryzienia, duszenia,
 - e) liczne charakterystyczne siniaki,
 - f) wielokrotne „przypadkowe” zatrucia, niewyjaśnione nieżyty żołądkowo-jelitowe,
 - g) odmrożenia, hipotermia,
 - h) słaby przyrost masy ciała, niedożywienie;
- 2) symptomy i objawy związane z wykorzystywaniem seksualnym:
- a) ciąża u dziecka poniżej 15 rż. i 9 msc. lub ciąża u nastolatki powyżej 15 rż. będąca wynikiem niedobrowolnej aktywności seksualnej (gwałt),
 - b) informacja o chorobie wenerycznej,
 - c) trudności w skupieniu uwagi,
 - d) nagłe pogorszenie wyników w nauce,
 - e) unikanie zajęć wychowania fizycznego,
 - f) nagła zmiana zachowania,
 - g) problemy w relacjach rówieśniczych,
 - h) skrajna niechęć do przebywania z niektórymi osobami,
 - i) silne poczucie winy u ucznia wynikające z tego, iż czuje się on odpowiedzialny za zachowanie seksualne podejmowane wobec niego,
 - j) poczucie bycia złym, innym, gorszym,
 - k) poczucie nadmiernego wstydu,
 - l) dawanie do zrozumienia, że ma się jakąś straszną tajemnicę,
 - m) poczucie stygmatyzacji,
 - n) negatywny stosunek do własnego ciała, poczucie zbrudzenia i wstrętu wobec samego siebie,
 - o) prowokacyjne i uwodzicielskie zachowania seksualne dziecka w stosunku do osób z otoczenia,
 - p) erotyczna twórczość dziecka nieadekwatna do wieku
 - q) agresja seksualna wobec innych dzieci,
 - r) publiczna masturbacja

- s) angażowanie rówieśników i młodszych dzieci w nietypową dla wieku dziecka aktywność seksualną,
 - t) nieadekwatny do poziomu rozwoju dziecka język dotyczący sfery seksualnej,
 - u) podejmowanie wczesnej i nasilonej aktywności seksualnej,
 - v) samookaleczenia,
 - w) próby samobójcze,
 - x) zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja),
 - y) uzależnienia (np. nadużywanie alkoholu, narkotyków),
 - z) prostytutka dziecięca,
 - aa) dolegliwości psychosomatyczne (ból brzucha, nudności, wymioty, zaburzenia miesiączkowania),
 - bb) objawy nerwicowe (wtórne moczenie nocne, zanieczyszczanie się kałem, zaburzenia snu, koszmary senne),
 - cc) chwiejność emocjonalna
- 3) symptomy wynikające z zaniedbania dziecka:
- a) jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie,
 - b) nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (np. nie jest szczepione, nie ma okularów, nie otrzymuje zaleconych leków),
 - c) jest ubrane niewłaściwie do pogody,
 - d) pogarszają się jego wyniki w nauce, jest często nieobecny w szkole,
 - e) nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodny, kradnie jedzenie,
 - f) przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do jego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu,
 - g) długotrwale pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej;
- 4) zachowania dziecka mogące wskazywać na krzywdzenie:
- a) wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie lub nadmierne pobudzenie, trudność w regulacji emocji, którą trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami,
 - b) zachowanie nieadekwatne do wieku, zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe,
 - c) wyraźnie inne zachowanie w obecności rodzica/opiekuna niż w obecności innych osób,
 - d) długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz,
 - e) opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym,

- f) strach przed określonymi osobami (rodzice, opiekunowie, inni dorośli lub rówieśnicy), sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój,
 - g) problemy ze snem, koszmary, lęk przed zasypianiem,
 - h) zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty,
 - i) niechęć do przebijania się w towarzystwie innych,
 - j) samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych;
- 5) zachowania rodzica/opiekuna mogące wskazywać na krzywdzenie dziecka:
- a) nie potrafi wyjaśnić mechanizmu urazu, podaje informacje nieadekwatne, niespójne lub sprzeczne,
 - b) zmienia wyjaśnienia co do okoliczności powstania urazu,
 - c) zgłasza się po dłuższym czasie od pojawienia się objawów u dziecka,
 - d) przypisuje odpowiedzialność za powstanie urazu osobie trzeciej,
 - e) wykazuje brak (lub nadmierne) zainteresowanie urazem/stanem dziecka,
 - f) nie reaguje na płacz, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku,
 - g) jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka,
 - h) ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego,
 - i) ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem,
 - j) stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne,
 - k) wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie w spory między opiekunami czy stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej),
 - l) nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji),
 - m) przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników,
 - n) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem,
 - o) jest bezradny życiowo, niezradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka,
 - p) nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych,
 - q) stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.

Brak oznak i objawów nie oznacza, że dziecko nie doświadcza krzywdzenia. W niektórych przypadkach przemoc nie pozostawia widocznego śladu. Obecność niektórych oznak i symptomów nie musi być dowodem na to, że doszło do przemocy wobec dziecka. Należy je traktować jako podstawę do rozważenia, czy dziecko nie jest krzywdzone. Jednocześnie istnieją objawy, które w wysokim stopniu uprawdopodobniają, że powstały w wyniku stosowania przemocy.

§ 3.

Instytucje współpracujące ze szkołą w zakresie ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2, ul. Chociszewskiego 56 w Poznaniu
2. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce – Wydział IV Rodzinny i Nieletnich, ul. Wawrzyniaka 40, 60-923 Poznań
3. MOPR – filia Grunwald, ul. Matejki 50 w Poznaniu
4. Komisariat Policji – Grunwald, ul. Rycerska 2 w Poznaniu
5. Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej, ul. Dolne Chyby 10 w Poznaniu
6. Punkt Interwencji Kryzysowej ul. Pamiątkowa 28 w Poznaniu
7. Kuratorium Oświaty, ul. Kościuszki 93 w Poznaniu
8. Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców – Oddział w Poznaniu, ul. Mińska 32, 61-049 Poznań
9. Archidiecezja Poznańska, ul. Ostrów Tumski 2 w Poznaniu

Rozdział II

Kodeks zachowania osób dorosłych

§ 1.

Naczelną zasadą wszelkich czynności podejmowanych przez pracowników Szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy szkoły traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby. Stosowanie przez pracowników szkoły przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie jest niedopuszczalne. Pracownicy potwierdzają podpisem oświadczenia o znajomości i akceptacji przyjętych zasad.

§ 2.

Relacje pracowników szkoły z dziećmi

1. Powinni oni:

- a) działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych tak, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania;
- b) utrzymywać profesjonalną relację z dziećmi i każdorazowo rozważyć, czy ich reakcja, komunikat lub działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe w stosunku do innych dzieci;
- c) zachować cierpliwość podczas komunikacji z dziećmi, uważnie słuchać dziecka oraz udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do wieku i danej sytuacji;
- d) szanować prawo dziecka do prywatności i odstąpić od zasady poufności tylko i wyłącznie w celu ochrony dziecka;
- e) doceniać i szanować wkład każdego dziecka w podejmowane działania oraz unikać faworyzowania dzieci w trakcie działań i aktywności;
- f) zapewnić dziecko, że jeśli czuje się niekomfortowo w jakiejś sytuacji lub wobec konkretnego zachowania czy słów, może o tym powiedzieć pracownikowi lub innej wskazanej osobie oraz oczekiwać od nich odpowiedniej reakcji lub pomocy.

2. Nie wolno im:

- a) zawstyżać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka, ani krzyczeć na nie. Krzyczenie dopuszczalne jest tylko w sytuacji wynikającej z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci np. w celu głośnego ostrzeżenia;
- b) ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka w stosunku do osób nieuprawnionych bądź innych dzieci: o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, prawnej, opiekuńczej;
- c) zachowywać się w obecności dziecka w sposób niestosowny: używać wulgarnych słów, żartów, gestów, czynić obraźliwych uwag, nawiązywać w wypowiedziach bądź gestach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej;
- d) wykorzystywać wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej, np. zastraszania, przymuszania, groźby;
- e) nawiązywać z dziećmi jakichkolwiek relacji romantycznych ani seksualnych;
- f) utrzymywać wizerunku dziecka dla potrzeb prywatnych;

- g) proponować dziecku alkohol, wyroby tytoniowe, nielegalne substancje, a także zażywać ich w obecności dzieci;
- h) wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych;
- i) bić, szturchać, popychać ani w żaden inny sposób naruszać nietykalności fizycznej dziecka;
- j) angażować się w takie czynności jak łaskotanie, udawanie walki czy brutalne zabawy fizyczne;
- k) spać z dzieckiem w jednym pokoju podczas wyjazdów i wycieczek szkolnych.

§ 3.

1. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem – dotyczy to tylko i wyłącznie sytuacji związanych z pomocą dziecku w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia na przykład udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w przypadku omdlenia, wymiotów, zranienia itp.
2. Niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem nie może być ukrywany lub niejawny, nie może wiązać się z żadną gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które związane są z zauroczeniem dziecka przez członka personelu lub członka personelu przez dziecko powinny być natychmiast raportowane kierownictwu. W przypadku bycia świadkiem takiej sytuacji każdy pracownik czy inna osoba musi stanowczo zareagować, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.
4. Jeśli wiadomo, że dziecko wcześniej doświadczyło nadużycia i krzywdzenia w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania należy w stosunku do takich dzieci zachować szczególną ostrożność, aby ich wcześniejsze doświadczenia nie skutkowały nawiązaniem niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z pracownikami szkoły.
5. Istnieją sytuacje, w których kontakt fizyczny z dzieckiem może być stosowany i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu np. asekuracja na zajęciach wychowania fizycznego, pomoc w ustawieniu ręki na plastyce, w trakcie zajęć laboratoryjnych bądź prac technicznych, a także w sytuacjach traumatycznych lub bardzo emocjonalnych.

6. Kontakt taki jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia jego wiek, etap rozwojowy, płeć, a także kontekst kulturowy i sytuacyjny.
7. Nie można wyznaczyć uniwersalnej stosowności takiego kontaktu fizycznego – należy zawsze kierować się swoim profesjonalnym osądem: słuchając obserwując i odnotowując reakcje dziecka, a także pytając je o zgodę na kontakt fizyczny np. przytulenie w momencie, gdy dziecko jest roztrzęsione, bo dowiedziało się o wypadku rodzica, chorobie lub śmierci bliskiej osoby. Pracownik powinien wtedy mieć świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie. Nigdy nie należy dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
8. W przypadku niezbędnego kontaktu fizycznego z dzieckiem każde przemocowe działanie wobec niego jest niedopuszczalne.
9. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków pracownika szkoły. Wyjątek mogą stanowić sytuacje pilne bądź o charakterze zagrożenia życia lub zdrowia.
10. Nie wolno pracownikowi zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Wyjątek mogą stanowić sytuacje, w których pracownik oraz uczeń pozostają ze sobą w relacjach rodzinnych lub przynależą do jednej wspólnoty bądź grupy parafialnej.
11. Pracownik szkoły nie powinien kontaktować się z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji na przykład prywatny telefon, email, profile w mediach społecznościowych.
 - a. Wyjątek mogą stanowić sytuacje zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, np. gdy pracownik szkoły wie, że dziecko-ofiara przemocy nie ma swobodnego dostępu do dziennika elektronicznego.
 - b. Za dopuszczalne uznaje się kontaktowanie pracownika szkoły przez inne komunikatory czy aplikacje wówczas, gdy korespondencja nie ma charakteru prywatnego np. grupa na Messengerze członków kursu/koła/grupy profilowej/grupy klasowej.
12. Jeśli zachodzi konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe: dziennik elektroniczny oraz szkolna poczta Office.

13. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, należy poinformować o tym dyrekcję szkoły, a rodzice dziecka powinni wyrazić zgodę na taki kontakt.
14. W przypadku utrzymywania relacji towarzyskich lub rodzinnych wymagane jest zachowanie poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci i ich rodziców lub opiekunów. A w przypadku relacji rodzinnych na gruncie szkolnym zachowania pełnego profesjonalizmu i nie faworyzowania dzieci.

Rozdział III

Bezpieczne relacje między uczniami

§ 1.

Zasady bezpiecznej relacji między małoletnimi

Wszelkie zasady bezpiecznej relacji między małoletnimi mają na uwadze dobro małoletnich, są spójne i wynikają ze *Statutu, Programu wychowawczo-profilaktycznego, Wewnętrznej Systemu Oceniania oraz Zasad Współpracy Obowiązujących w Publicznym Liceum Ogólnokształcącym Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców im. bł. Natalii Tulasiewicz*, a także wynikają z wewnętrznych regulaminów pracowni przedmiotowych.

Rozdział IV

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

§ 1.

1. Dyrektor Szkoły, przed nawiązaniem z **osobą** (zwaną też kandydatem) stosunku pracy lub przed dopuszczeniem **kandydata** do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi ma obowiązek uzyskać informacje, czy dane **kandydata** są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

2. Rejestr jest prowadzony w systemie teleinformatycznym. Administratorem danych osobowych zgromadzonych w Rejestrze jest Minister Sprawiedliwości. Dyrektorowi Szkoły jako pracodawcy przysługuje prawo do uzyskania informacji o osobie ujętej w Rejestrze, której dane zostały tam zgromadzone, przed nawiązaniem z **kandydatem** stosunku pracy związanej z wychowaniem, edukacją z opieką nad małoletnimi lub dopuszczeniem do innej działalności z małoletnimi (jak w p.1). Informacje te, mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów postępowania, w związku, z którym się o nie zwrócono, w szczególności celem ochrony małoletnich. Tryb, sposób i zakres uzyskiwania i udostępniania informacji z Rejestru z dostępem ograniczonym oraz sposób zakładania konta użytkownika jest określony przez Ministra Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia. Dane z Rejestru publicznego oraz Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze, są dostępne bez ograniczeń oraz publikowane na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości.
3. Dyrektor Szkoły, informacje o kandydacie, o których mowa w p.1, załącza w formie wydruku do akt osobowych pracownika (wcześniej **kandydata**) związanych z nawiązaniem stosunku pracy związanej z wychowaniem, edukacją z opieką nad małoletnimi albo dokumentacji **osoby** dopuszczonej do innej działalności z małoletnimi (jak w p.1). To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestr. Przy czym w przypadku tego drugiego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze.
4. **Kandydat**, z którym ma być nawiązany stosunek pracy lub świadczyć będzie inną działalność związaną z opieką nad małoletnimi, o której mowa w p. 1, przedkłada Dyrektorowi Szkoły informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności. Dotyczy to przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

5. **Kandydat** posiadający obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada Dyrektorowi Szkoły informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
6. **Kandydat**, jeśli zamieszkiwał w ciągu ostatnich 20 lat, w państwach innych niż Rzeczpospolita Polska składa Dyrektorowi Szkoły oświadczenie o tym państwie lub państwach. Razem z oświadczeniem przedkłada też informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
7. Jeżeli prawo państwa, o którym mowa w p. 5 i 6, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.
8. W przypadku gdy prawo państwo, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w p. 5 i 6, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, **kandydat** składa Dyrektorowi Szkoły, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
9. W oświadczeniu tym kandydat jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. (Wzór oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych stanowi: Załącznik nr 1. i Załącznik nr 2.)

10. Informacje, o których mowa w p. 4 - 7, Dyrektor Szkoły utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika, z którym ma być nawiązany stosunek pracy lub świadczyć będzie inną działalność związaną z opieką nad małoletnimi o której mowa w p. 1
11. Wykonanie obowiązków, o których mowa w p. 1–3, nie jest wymagane przed dopuszczeniem do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, członka rodziny małoletniego, lub osoby znanej osobiście rodzicowi małoletniego albo przedstawicielowi ustawowemu małoletniego, gdy jest ona wykonywana w stosunku do małoletniego dziecka, którego rodzic albo przedstawiciel ustawowy są dopuszczającymi do działalności, opieki nad małoletnimi. Przez członka rodziny, należy rozumieć osobę spokrewnioną albo osobę niespokrewnioną, pozostającą w faktycznym związku oraz wspólnie zamieszkującą i gospodarującą.

Rozdział V

Upowszechnianie wiedzy o standardach ochrony małoletnich

§ 1.

Zasady przygotowania personelu do stosowania standardów i sposoby dokumentowania tej czynności

1. Personel szkoły w roku szkolnym 2023/24 zostaje zaznajomiony ze stosowaniem SOM poprzez odbyte szkolenie.
2. Każdy nowy pracownik Szkoły ma obowiązek zapoznać się z SOM przed zawarciem umowy o pracę. Zapoznanie się ze standardami pracownicy szkoły potwierdzają podpisem podczas zawierania umowy o pracę.

§ 2.

Zasady i sposób udostępniania rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zapoznania się z nimi i ich stosowania

1. Uczniowie w roku szkolnym 2023/24 są informowani o wprowadzanych zasadach SOM w wersji skróconej przez wychowawców klas lub pedagogów, w ramach

zajęć GW. Otrzymują informację o zamieszczeniu dokumentu oraz jego wersji skróconej dla uczniów na stronie internetowej szkoły. Potwierdzeniem zapoznaniem z SOM jest stosowny wpis tematu lekcji w dzienniku elektronicznym.

2. Rodzice uczniów w roku szkolnym 2023/24 są informowani o wprowadzanych zasadach SOM za pomocą informacji wysłanej przez dziennik elektroniczny o zamieszczeniu dokumentu na stronie internetowej szkoły (czerwiec 2024r.) i podczas pierwszego spotkania na zebraniu we wrześniu 2024r. potwierdzają zapoznanie się z nimi, wypełniając oświadczenie stanowiące Załącznik nr 6.
3. W kolejnych latach obowiązujące w szkole zasady SOM omawiane są przez wychowawcę na pierwszym zebraniu z rodzicami w danym roku szkolnym oraz na najbliższym zebraniu po wprowadzeniu zmian, jeśli nastąpiła taka konieczność w trakcie trwającego roku szkolnego. Na stronie szkoły zamieszczana jest aktualna wersja obowiązujących standardów.
4. Opiekunowie potwierdzają zapoznanie się z obowiązującymi w szkole zasadami SOM lub wprowadzonymi w nich zmianami, wypełniając oświadczenie stanowiące Załącznik nr 6.
5. Wychowawca klasy ma obowiązek zapoznać z dokumentem każdego ucznia i jego opiekunów dołączających do klasy w trakcie trwającego roku szkolnego.

§ 3.

Wersje standardów i miejsce ich udostępnienia

1. Standardy Ochrony Małoletnich w wersji drukowanej są udostępniane pracownikom szkoły, małoletnim i ich opiekunom na żądanie.
2. Standardy Ochrony Małoletnich w formie elektronicznej publikowane są na stronie internetowej Szkoły w wersji pełnej oraz skróconej.
3. Standardy Ochrony Małoletnich w wersji skróconej dla uczniów zamieszczone są w gablocie szkolnej.

Rozdział VI

Obowiązki osób odpowiedzialnych za wprowadzanie i realizację standardów

§ 1.

Dyrekcja szkoły

1. Dyrektor Szkoły wyznacza zespół odpowiedzialny za realizację Standardów Ochrony Małoletnich w szkole oraz powołuje przewodniczącego zespołu.
2. W skład zespołu wchodzi:
 - a) przedstawiciele dyrekcji,
 - b) Pedagodzy, psychologowie – powołani do przyjmowania zgłoszeń i prowadzenia interwencji oraz udzielania wsparcia uczniowi po ujawnieniu krzywdzenia,
 - c) osoba powołana do utrzymywania bezpieczeństwa w Internecie,
 - d) oraz inne osoby niezbędne do jego funkcjonowania.

§ 2.

Zespół

1. Do zadań zespołu należy przede wszystkim monitorowanie realizacji SOM, reagowanie na sygnały naruszenia SOM i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz proponowanych zmian. W uzasadnionych przypadkach, po konsultacji z dyrektorem szkoły, może zgłaszać sprawy odpowiednim służbom (MOPS, policja, sąd rodzinny, prokuratura).
2. Obowiązkiem zespołu jest też przeprowadzanie wśród pracowników i uczniów szkoły, raz na 12 miesięcy, ankiety monitorującej poziom realizacji SOM.

Rozdział VII

Procedury interwencji w sytuacjach szkolnych

§ 1.

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci¹

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko (Rozdział II § 1.) i dziecko–dziecko (Rozdział III § 1.) ustalone w placówce.
5. Rekrutacja pracowników placówki odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu (Rozdział IV).

§ 2.

Procedura w przypadku próby samobójczej

1. Procedura postępowania w przypadku próby samobójczej ucznia:
 - a) Jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca (nauczyciel, pracownik) powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, a ten rodzica/opiekuna prawnego:
 - Wychowawca/nauczyciel/ pracownik szkoły jednoznacznie określają rodzaj zdarzenia i nie pozostawiają ucznia samego, usuwają przedmioty umożliwiające ponowienie próby;
 - Jeśli zachodzi taka potrzeba, udzielają pierwszej pomocy przedmedycznej;
 - Wzywają pogotowie ratunkowe, informując dyspozytora o zdarzeniu;
 - Dyrektor szkoły, pedagog/psycholog szkolny lub wychowawca dokonują oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierającą z rodzicami oraz przekazują

¹ FDSS, Załącznik nr 1. Wzór Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Rozdział II Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci, [w:] Standardy ochrony dzieci w żłobkach i placówkach oświatowych, Warszawa 2023, s. 28.

informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz podjęcia konsultacji specjalistycznych poza szkołą;

b) Jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor, pedagog/psycholog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej:

- O próbie samobójczej dyrektor informuje radę pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli;
- Pedagog/psycholog szkolny/ wychowawcy lub osoby do tego wyznaczone udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły, zgodnie z potrzebami uczniów (przede wszystkim grupie klasowej/wychowawczej i bliskim znajomym ucznia).
- Pedagog/psycholog szkolny/wychowawca/ nauczyciel przedmiotu głównego planują dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazują rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą;
- Dyrektor/ wychowawca/ nauczyciel/ psycholog/pedagog szkolny chronią ucznia oraz inne osoby przed dodatkową traumą, związaną np. z kontaktem z mediami;
- Uczeń, który podjął próbę samobójczą bezwzględnie powinien otrzymać konsultację psychiatryczną.

§ 3.

Procedura w przypadku samobójstwa ucznia – postwencja suicydalna

1. Działania krótkoterminowe:

- a) po otrzymaniu wiadomości o samobójstwie zwołanie zespołu kryzysowego (dyrektor, wicedyrektor, wychowawca, pedagog);
- b) kontakt z rodzicami – oferta pomocy i wsparcia ze strony szkoły;
- c) przekazanie wiadomości – przez dyrekcję, wychowawcę, pedagoga:
 - w klasie ucznia,

- pozostałym oddziałom uczniowskim (identyfikacja i wsparcie osób o zwiększonym ryzyku samobójczym),
 - pracownikom szkoły (dziennik elektroniczny),
 - rodzicom uczniów (dziennik elektroniczny),
 - poinformowanie organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny,
 - komunikat na stronę szkoły (dla mediów);
- d) system wsparcia dla uczniów z klasy zmarłego i klasy równoległej (np. pomoc pedagoga szkolnego, brak lekcji w klasie zmarłego w pierwszych dniach po zdarzeniu, godziny z wychowawcą, warsztaty z nauczycielem/pedagogiem o emocjach i wyrażaniu siebie, gry edukacyjne nt. uczuć i wspomnień);
- e) ogłoszenie szkolnej żałoby (unikając gloryfikacji zdarzenia) – udział w zaplanowanych formach upamiętnienia zmarłego dobrowolny;
- f) ustalenie z rodziną udziału uczniów w pogrzebie – dobrowolne i za zgodą rodziców uczniów;
- g) konsultacje psychologiczne i wsparcie pedagogiczne dla uczniów, nauczycieli i rodziców uczniów;
- h) wsparcie instytucji zewnętrznych: organ prowadzący, poradnia pedagogiczno-psychologiczna, kuratorium oświaty.

2. Działania długoterminowe:

- a) przeprowadzenie warsztatów psychologicznych we wszystkich oddziałach klasowych, np. na temat radzenia sobie ze stresem, szukania pomocy psychologicznej i świadomości różnych kryzysów;
- b) realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły: profilaktyka uzależnienia; godziny wychowawcze w klasach, zajęcia z pedagogami szkolnymi;
- c) upamiętnienie zmarłego przez jego klasę;
- d) analiza po kryzysie: przyczyny zdarzenia, czynniki ryzyka, ocena istniejących procedur szkolnych, profilaktyka.

§ 4.

Procedura postępowania w przypadku śmierci samobójczej ucznia na terenie szkoły

1. Możliwie zabezpieczyć otoczenie przed innymi dziećmi; jeśli jakiś uczeń był świadkiem samobójstwa lub znalazł ciało - otoczyć go opieką psychologa lub pedagoga i wezwać rodziców ucznia do szkoły.
2. Zgłosić sytuację dyrekcji szkoły.
3. Zadzwoić pod numer alarmowy 112 i wezwać odpowiednie służby (karetkę pogotowia i policję).
4. Powiadomić rodzica/opiekuna dziecka o zaistniałym zdarzeniu i wezwać go do szkoły.
5. Przekazać dziecko (świadka zdarzenia) pod opiekę rodzica/opiekuna; w przypadku, kiedy rodzic nie odbiera telefonu i nie ma możliwości innego skontaktowania się z nim, udać się razem ze służbami ratunkowymi i z uczniem do szpitala.
6. Wykonać notatkę ze zdarzenia (Załącznik nr 4).
7. Dalsze działania zgodne z § 3 .

§ 5.

Procedura postępowania w przypadku innych zachowań autodestrukcyjnych np. samookaleczania

1. Pracownik szkoły, który otrzymał informację o działaniach autodestrukcyjnych ucznia, lub zauważył oznaki wskazujące na nie, stara się natychmiast odnaleźć ucznia i powiadomić o sytuacji jego wychowawcę lub pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia nauczyciel, wychowawca, pedagog szkolny/psycholog szkolny podejmują następujące działania:
 - a) Po odnalezieniu ucznia nie pozostawiają ucznia samego, lecz próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce. Jeśli sytuacja tego wymaga, udzielają pierwszej pomocy.
 - b) W razie konieczności wzywają pogotowie ratunkowe, informując dyspozytora o zamiarach ucznia. W czasie tej interwencji powinni zadbać, by przebiegała ona spokojnie i dyskretnie;
 - c) Zbierają wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia oraz zawiadamiają o sytuacji dyrektora szkoły;

- d) Informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców oraz przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia informują odpowiednie instytucje (np. policja);
- e) Uczeń powinien natychmiast zostać objęty indywidualną opieką psychologiczną i psychoterapeutyczną; Jeśli interwent uzna, że zachodzi taka potrzeba, wskazuje rodzicom konieczność skontaktowania się z psychiatrą.

§ 6.

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia ucznia o znajdowanie się pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych oraz posiadanie substancji przypominającej narkotyki lub dopalaczy

1. Zapewnić uczniowi odpowiednią opiekę - pedagoga lub psychologa.
2. Jeśli jest możliwość, zabezpieczyć środki odurzające, w których posiadaniu był uczeń.
3. Powiadomić o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły.
4. Jeśli uczeń jest pod wpływem alkoholu, czy innych środków odurzających – powiadomić odpowiednie służby (112) oraz zadzwonić do rodziców ucznia z informacją o zdarzeniu.
5. Jeżeli uczeń jest w posiadaniu substancji przypominającej narkotyki lub dopalacze, należy powiadomić odpowiednie służby (112) oraz zadzwonić do rodziców ucznia z informacją o zdarzeniu.
6. Jeżeli uczeń jest w posiadaniu alkoholu, papierosów, e-papierosów powiadomić rodziców ze wskazaniem natychmiastowego przybycia do szkoły.
7. Gdy uczeń jest agresywny lub swoim zachowaniem zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, a rodzice odmówią przyjścia do szkoły lub są niedostępni, powiadomić policję, która podejmie decyzję, czy przewieźć ucznia do izby wytrzeźwień lub do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia.
8. Po zaistniałym incydencie wskazać rodzicom ucznia instytucje pomocowe dla nastolatka zagrożonego uzależnieniem.
9. Należy sporządzić notatkę służbową ze zdarzenia (Załącznik nr 4).
10. Jeśli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły powiadomić policję lub sąd rodzinny.

§ 7.

Procedura po przypadku wystąpienia w szkole kradzieży lub wymuszenia

1. Sposób postępowania w przypadku kradzieży:

- a) Kiedy nauczyciel/wychowawca podejrzewa ucznia o kradzież, zatrzymuje go w sali i prosi o przyjęcie innego nauczyciela/ wychowawcę lub psychologa/pedagoga szkolnego;
- b) Nauczyciel/wychowawca prosi o pokazanie zawartości plecaka/torby/szafki/kieszeni ucznia w obecności drugiego nauczyciela lub specjalisty szkolnego;
- c) Jeżeli znajdują się skradzione rzeczy, trafiają one z powrotem do właściciela, a sprawca kradzieży ponosi karę ustanowioną przez zespół wychowawczy;
- d) Jeżeli skradzione rzeczy są zniszczone lub nie można ich zwrócić, sprawca musi je odkupić;
- e) Jeżeli uczeń odmówi pokazania swoich rzeczy, nauczyciel/wychowawca zawiadamia dyrektora, który może wezwać do szkoły policję;
- f) Należy napisać notatkę służbową (Załącznik nr 4) z opisem danej sytuacji i wpisać zajście do dziennika;
- g) W sytuacji dokonanej kradzieży wzywa na rozmowę rodziców lub opiekunów prawnych;
- h) Wspólnie z rodzicami planowane są dalsze kroki mające na celu uniknięcie powtórzenia się sytuacji;

2. Sposób postępowania w przypadku wymuszenia:

- a) W sytuacji zauważeniu lub zawiadomienia o wymuszaniu, nauczyciel informuje o tym wychowawcę ucznia podejrzanego o czyn;
- b) Wychowawca ustala przebieg danej sytuacji, określa sprawcę i osoby pokrzywdzone. Sporządza notatkę służbową (Załącznik nr 4);
- c) Wychowawca kontaktuje się z pedagogiem/psychologiem szkolnym oraz dyrektorem;
- d) W przypadku potwierdzenia, kto jest sprawcą, wychowawca wzywa jego rodziców do szkoły na rozmowę wyjaśniającą. Zaznacza, jakie są konsekwencje prawne i społecznego określonego czynu;
- e) Sprawca ponosi konsekwencje ustalone przez zespół wychowawczy;

- f) Gdyby okazało się, że wymuszanie spowodowane było trudną sytuacją materialną w domu, należy zwrócić się do ośrodka pomocy społecznej, by objąć rodzinę systemową pomocą;
- g) Jeśli sytuacja wymuszania, zastraszania lub grożenia będzie się powtarzać – szkoła ma obowiązek poinformować Sąd Rodzinny i/lub policję;
- h) Należy zaproponować objęcie pomocą psychologiczną ucznia będącego ofiarą sytuacji wymuszenia.

§ 8.

Procedura postępowania w przypadku ucieczki ze szkoły

1. Powiadomić dyrekcję szkoły;
2. Zawiadomić rodziców ucznia;
3. W przypadku podejrzenia innych zachowań destrukcyjnych czy niebezpiecznych powiadomić odpowiednie służby (112);
4. Sporządzić notatkę służbową ze zdarzenia (może ją także stanowić wpis w dzienniku przy odpowiedniej uwadze – punkty ujemne z zachowania za samowolne opuszczenie szkoły – wraz z rozbudowanym komentarzem). Załącznik nr 4.

§ 9.

Procedura postępowania w przypadku nieprawidłowych zachowań psychoseksualnych

1. Bezzwłoczne poinformowanie dyrektora szkoły oraz pedagoga/psychologa szkolnego;
2. Dodatkowo w przypadku:
 - a) pedofilii – poinformowanie policji;
 - b) rozpowszechniania pornografii – poinformowanie administratora sieci;
3. Rozmowa psychologa/pedagoga szkolnego z uczniem w celu szczegółowego poznania i oceny sytuacji;
4. Rozmowa psychologa/pedagoga szkolnego z uczniem w celu szczegółowego poznania i oceny sytuacji;
5. Sporządzenie notatki służbowej ze zdarzenia (Załącznik nr 4);
6. Podjęcie przez wychowawców oraz pedagoga/psychologa szkolnego działań profilaktycznych skierowanych do uczniów w celu omówienia potencjalnego

zagrożenia, wskazania możliwych rozwiązań, konsekwencji, sposobów szukania pomocy;

7. Wezwanie do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia przez dyrektora celem omówienia sytuacji;
8. Zobowiązanie ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, a rodziców/opiekunów prawnych do szczególnego nadzoru nad zachowaniem dziecka;
9. Jeśli rodzice odmawiają współpracy lub ich działanie nie przynosi oczekiwanej poprawy, a szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny.

§ 10.

Procedura postępowania w sytuacji cyberprzemocy wśród uczniów

1. Ustalenie okoliczności zdarzenia:
 - a) wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane;
 - b) jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga/psychologa i dyrektora;
 - c) pedagog/psycholog i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie;
 - d) do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
2. Zabezpieczenie dowodów:
 - a) wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane;
 - b) należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil;
 - c) takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie

zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog/psycholog, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa;

d) na etapie zabezpieczania dowodów cyberprzemocy i identyfikacji sprawcy warto korzystać z pomocy nauczyciela informatyki.

3. Identyfikacja sprawcy.

4. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

a) Gdy sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, pedagog/psycholog lub wychowawca powinien podjąć dalsze działania;

b) Rozmowa z uczniem – sprawcą przemocy o jego zachowaniu:

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej
- sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy;
- należy omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
- sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
- ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
- jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy;
- nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

c) Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka.

d) Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną

- praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii;
- powinna być udzielona pomoc psychologiczna na terenie szkoły.

e) Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

f) Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody – czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.;
- czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
- świadomość popełnianego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze (niektóre akty cyberprzemocy popełniane są nieświadomie lub z niewielką świadomością konsekwencji);
- motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie;
- rodzaj rozpowszechnianego materiału.

5. Działania wobec ofiary cyberprzemocy

- a) Wsparcie psychiczne – podobnie jak w przypadku innych form przemocy, ofiara cyberprzemocy potrzebuje pomocy i emocjonalnego wsparcia ze strony dorosłych. Musi także wiedzieć, że szkoła podejmie odpowiednie kroki w celu rozwiązania problemu.
- b) Monitoring
 - po zakończeniu interwencji warto monitorować sytuację ucznia, sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy;
 - rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog/psycholog lub wychowawca powinni przedstawić kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane i możliwe zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty.

6. Sporządzenie dokumentacji z zajścia:

- a) pedagog/psycholog lub wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej (Załącznik nr 4);

- b) jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka, powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu;
- c) jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).

7. Współpraca szkoły z policją i Sądem Rodzinnym

- a) Większość przypadków cyberprzemocy nie wymaga powiadomienia Sądu Rodzinnego czy policji i powinna być rozwiązywana przy użyciu dostępnych szkole środków wychowawczych. Istnieją jednak sytuacje, gdy konieczne staje się zgłoszenie sprawy do Sądu Rodzinnego, a mianowicie:
 - poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.);
 - jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka;
 - gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem/psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków.
- b) W ramach ogólnej współpracy szkoły z Policją mogą być organizowane spotkania pedagoga szkolnego, nauczycieli ze specjalistami dotyczące zagrożeń cyberprzemocą w środowisku lokalnym, spotkania młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą.

§ 11.

Procedury postępowania w przypadku bójki lub pobicia ucznia

1. Przerwanie zachowania agresywnego;
2. Udzielenie pierwszej pomocy bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza/karetki;
3. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły oraz wychowawcy;
4. Powiadomienie rodziców ucznia (wychowawca, psycholog, pedagog, dyrektor);
5. Wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia;
6. W razie potrzeby proponowane jest spotkania z psychologiem, które ułatwia uczniowi powrót do normalnego funkcjonowania w szkole po zdarzeniu.

§ 12.

Procedury postępowania w przypadku zgłoszenia przez ucznia problemów o charakterze psychicznym (lęki, depresja, obniżony nastrój, trudności emocjonalne)

1. Zaoferować się uczniem, porozmawiać z nim, zaoferować rozmowę z pedagogiem lub psychologiem;
2. Jeśli uczeń wyraża taką chęć i możliwości - pozwolić mu wrócić na lekcje, jeśli nie, powiadomić rodziców i poprosić o odebranie ucznia ze szkoły;
3. Powiadomić rodziców o rozmowie, zaoferować odpowiednią pomoc psychologiczno-pedagogiczną;
4. Wykonać notatkę ze zdarzenia (Załącznik nr 4).

Rozdział VIII

Procedury postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego

§ 1.

Przez pracownika szkoły lub inną osobę dorosłą nie będącą rodzicem

1. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzania, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej (Załącznik nr

- 4) i przekazania uzyskanej informacji wychowawcy/ pedagogowi/ psychologowi/ dyrekcji szkoły;
2. Pedagog lub psycholog wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu;
3. Pedagog/psycholog powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy dziecku;
4. Pedagog/psycholog powinien stworzyć plan pomocy dziecku, który będzie zawierać wskazania dotyczące:
 - a) podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;
 - b) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
 - c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
5. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog/psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej okreśłani jako: zespół interwencyjny). W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne.
 - a) Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół;
 - b) Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga szkolnego oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji;
 - c) Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez pedagoga/psychologa opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji;
 - d) Pedagog/psycholog informuje opiekunów o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty”

- w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji);
- e) Po poinformowaniu opiekunów przez pedagoga/psychologa – zgodnie z punktem poprzedzającym – kierownictwo placówki składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego;
 - f) Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym;
 - g) W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie;
 - h) Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 3. do niniejszej Polityki. Kartę załącza się do akt osobowych dziecka;
6. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 2.

Przez rodzica lub opiekuna prawnego

W sytuacji podejrzenia lub ujawnienia, że uczeń doświadcza przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej i zaniedbania, każdy pracownik pedagogiczny lub niepedagogiczny szkoły:

1. Przekazuje niezwłocznie informację na ten temat wychowawcy klasy, pedagogowi/psychologowi szkolnemu, dyrektorowi szkoły;
2. Wychowawca/pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z uczniem, mającą na celu wstępne zweryfikowanie informacji o doznawanej przemocy (pochodzące od ucznia, świadka, z obserwacji) i rozpoznanie sytuacji ucznia, z uwzględnieniem zasad:
 - a) rozmowa powinna mieć uzasadniony powód (zainicjowana przez ucznia lub dorosłego podejrzewającego, że doświadcza ono przemocy),

- b) zapewnienie odpowiedniego miejsca, czasu i warunków do rozmowy oraz sporządzenie dokumentacji rozmowy (Załącznik nr 4),
 - c) przedstawienie celu rozmowy, zapewnienie o bezpieczeństwie rozmowy i konieczności jej przeprowadzenia, mówienie o przemocy wprost, notowanie określeń stosowanych przez ucznia, okazywanie akceptacji i empatii,
 - d) ustalenie stanu emocjonalnego ucznia, zakresu przemocy, osób chroniących dziecko, stopnia zagrożenia.
3. Wychowawca/psycholog/pedagog ocenia sytuację ucznia korzystając np. z:
- a) kwestionariusza oceny ryzyka oraz algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka w wieku do 9 lat - dostępnych za pośrednictwem strony Internetowej:
<https://www.niebieskalinia.pl/materialy-educacyjne/algorytmy/kwestionariusze-oceny-ryzyka-wystepowania-przemocy-w-rodzinie-oraz-algorytmy-postepowania-dla-oswiaty>;
 - b) innych narzędzi diagnostycznych.
4. Pedagog/psycholog sporządza opis sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia;
5. Pedagog/psycholog przygotowuje do przekazania rodzicom/opiekunom listę placówek pomocy dziecku i zobowiązanie rodziców do konsultacji ze specjalistą (psycholog, lekarz i in.);
6. Dyrektor szkoły powołuje zespół szkolny (wychowawca, psycholog/pedagog, nauczyciel przedmiotu, dyrektor szkoły), który opracowuje plan pomocy dziecku i wsparcia rodziny oraz decyduje wspólnie o podjęciu działań interwencyjnych, którymi są:
- a) rozmowa z rodzicem lub opiekunem niekrzywdzącym (ustalenie wspólnie zakresu działań wspierających i pomocowych, poinformowanie o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec dziecka i obowiązku zgłaszania przez szkołę do sądu rodzinnego lub prokuratury przypadków przemocy),
 - b) uruchomienie procedury Niebieskiej Karty;
7. Zespół szkolny monitoruje realizację planu pomocy dziecku i wsparcia rodziny;
8. W sytuacji, gdy przemoc nie została zahamowana, dyrektor szkoły zawiadamia sąd rodzinny i/lub prokuraturę o sytuacji ucznia, wzywa lekarza lub powiadamia policję o stanie zdrowia dziecka. Dalszy tok postępowania należy do kompetencji powiadomionych instytucji.

§ 3.

Przez innego małoletniego

1. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej (Załącznik nr 4) i przekazania uzyskanej informacji do wychowawcy, pedagoga/psychologa lub dyrekcji szkoły.
2. Pedagog/psycholog lub dyrekcja wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
3. Pedagog/psycholog powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy dziecku.
4. Pedagog/psycholog powinien stworzyć plan pomocy dziecku, który będzie zawierać wskazania dotyczące:
 - a) podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki, jeśli istnieje taka potrzeba;
 - b) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
 - c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
5. Ponadto, pedagog lub psycholog powinni:
 - a) Wezwać opiekunów/rodziców dziecka krzywdzącego i poinformować ich o zgłoszonym podejrzeniu oraz (jeśli zaistnieje) o potrzebie zgłoszenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji.
 - b) Sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy dziecku.
6. Pedagog/psycholog powinien stworzyć plan pomocy dziecku, który będzie zawierać wskazania dotyczące:
 - a) podjęcia przez placówkę działań w celu zapobiegania dalszemu dokonywaniu aktów przemocy;
 - b) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
 - c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba;

- d) zgłoszenia krzywdzenia do konkretnej instytucji.
7. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog/psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej okreśłani jako: zespół interwencyjny). W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne.
- a) Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dzieciom (krzywdzonemu i krzywdzącemu), na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga szkolnego oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
- b) Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dzieci (osobno) na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Podczas spotkania przedstawiany jest plan pomocy dziecku z zaleceniem współpracy dla opiekunów/rodziców przy jego realizacji. Ze spotkania sporządza się protokół.
- c) Pedagog/psycholog informuje opiekunów o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
- d) Po poinformowaniu opiekunów przez pedagoga/psychologa – zgodnie z punktem poprzedzającym – kierownictwo placówki składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
- e) Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
- f) W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

g) Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi

Załącznik 3.: Karta interwencji Kartę załącza się do akt osobowych dziecka.

8. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 4.

Procedura składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz złożenia wniosku do sądu o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego

1. Nauczyciel, dowiadując się o możliwości przemocy w rodzinie wobec ucznia, sporządza notatkę służbową (Załącznik nr 4) i informuje wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły o uzyskanej informacji.
2. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem w celu potwierdzenia faktów krzywdzenia. Upewnia się, że dziecko będzie bezpieczne w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Wraz z dyrektorem wzywa rodziców/opiekunów prawnych na rozmowę, informuje o zamiarze podjęcia działań i przedstawia „plan bezpieczeństwa”.
3. Pedagog szkolny tworzy opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z uczniem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami. Tworzy plan bezpieczeństwa, uwzględniający sposoby zapewnienia dziecku bezpieczeństwa oraz wsparcie oferowane przez szkołę.
4. Pedagog szkolny omawia z rodzicami/opiekunami plan bezpieczeństwa, uwzględniający powstrzymanie przemocy, konsultacje z psychologiem i wsparcie instytucji wewnętrznych. Przeprowadza ewentualną mediację pomiędzy stronami, aby zapewnić bezpieczeństwo dziecku.
5. Pedagog szkolny informuje rodziców/opiekunów o konsekwencjach prawnych przemocy wobec dziecka oraz obowiązku zgłaszania przemocy do prokuratury i sądu rodzinnego i nieletnich.
6. Dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich. W przypadku odmowy współpracy rodziców, dyrektor składa zawiadomienie niezwłocznie.

7. Dalszy tok postępowania należy do kompetencji prokuratury oraz sądu rodzinnego i nieletnich. Szkoła współpracuje z wymienionymi instytucjami, dostarczając niezbędne dokumenty i informacje.

Rozdział IX

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów

§ 1.

Szkoła zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

1. Szkoła zapewnia personelowi i uczniom możliwość korzystania z Internetu w czasie trwania zajęć oraz poza nimi; sieć szkolna jest monitorowana;
2. Uczniowie mogą korzystać z Internetu na komputerach i tabletach szkolnych z dostępem do sieci, na lekcjach, w salach komputerowych i bibliotece.
3. Sieć szkolna jest zabezpieczona zgodnie z obowiązującymi SOM. Za zabezpieczenie odpowiada osoba wyznaczona przez Dyrektora. Do jej zadań należy między innymi:
 - a. Zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania.
 - b. Aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
 - c. Przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, przekazuje dyrektorowi, który aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.

4. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika Szkoły, ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik Szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas zajęć;
5. W ramach godzin wychowawczych przeprowadza się z uczniami warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu (przynajmniej raz w roku szkolnym);
6. Szkoła ma obowiązek zapewnienia materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

§ 2.

Szczegółowe zasady bezpiecznego korzystania z Internetu oraz działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do zagrażających im treści zawarte są w *Instrukcji Zarządzania Systemem Informatycznym*, która stanowi element *Zarządzenia Nr 1/2018 Dyrektora Publicznego Liceum Ogólnokształcącego Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców im. bł. Natalii Tulasiewicz w Poznaniu z dnia 10.09.2018 r. w sprawie wyznaczenia Inspektora Ochrony Danych*.

Rozdział X

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku ucznia

§ 1.

1. Pracownicy szkoły uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku ucznia.
2. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (tj. filmowanie, fotografowanie) na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego.
3. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
4. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.
5. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych przez kamery monitoringu odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.

6. Upublicznienie przez pracownika Szkoły wizerunku ucznia utrwalonego w jakiegokolwiek formie (tj. fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna ucznia.

§ 2.

Szczegółowe zasady ochrony danych osobowych i wizerunku ucznia zawarte są w: *Polityce ochrony danych osobowych Publicznego Liceum Ogólnokształcącego Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców im. bł. Natalii Tułasiewicz w Poznaniu*, która stanowi element Zarządzenia Nr 1/2018 Dyrektora Publicznego Liceum Ogólnokształcącego Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców im. bł. Natalii Tułasiewicz w Poznaniu z dnia 10.09.2018 r. w sprawie wyznaczenia Inspektora Ochrony Danych., oraz *Regulaminie funkcjonowania monitoringu wizyjnego Publicznego Liceum Ogólnokształcącego Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców im. bł. Natalii Tułasiewicz w Poznaniu oraz Katolickiej Szkoły podstawowej im. św. Stanisława Kostki w Poznaniu*.

Rozdział XI

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

§ 1.

1. Obowiązkiem zespołu jest też przeprowadzanie wśród pracowników i uczniów Szkoły, raz na 12 miesięcy, ankiety monitorującej poziom realizacji SOM. Wzór ankiet stanowi Załącznik nr 5. Ankieta może być przeprowadzona przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych. Ankiety dla uczniów dotyczą ich poczucia bezpieczeństwa w szkole.
2. Zespół odpowiedzialny za realizację SOM, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który jest przekazywany dyrektorowi szkoły.

§ 2.

1. Procedura oceny i aktualizowania SOM w Publicznym Liceum Ogólnokształcącym Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców im. bł. Natalii Tułasiewicz w Poznaniu w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami odbywa się nie rzadziej niż raz na 2 lata. Wnioski z przeprowadzonej oceny są pisemnie udokumentowane.

2. W razie konieczności zespół opracowuje zmiany w obowiązujących SOM i daje je do zatwierdzenia dyrektorowi, po czym nowe brzmienie ogłaszane jest pracownikom szkoły, dzieciom oraz ich opiekunom. Odbywa się to za pośrednictwem strony internetowej oraz wywieszenia wersji uproszczonej w gablocie szkoły.

Rozdział XII

Postanowienie końcowe

Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia tj. 17.06.2024 r.

Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, uczniów i ich opiekunów, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników i uczniów, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej, jak również poinformowanie rodziców uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego.

Przyjęty przez Radę Pedagogiczną w dniu 17.06.2024 r.

Rozdział XIII
Wzory dokumentów

Załącznik 1.: Oświadczenie

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.)

Ja niżej podpisany/a oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie *.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak” to proszę wpisać państwo
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach *.
4. Proszę wpisać państwo/ państwa:
.....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie *.
6. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie *.
7. Oświadczam, że prawo państwa nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie *.
8. Oświadczam, że w państwie nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie *.
9. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale [XIX](#) i [XXV](#) Kodeksu karnego, w [art. 189a](#) i [art. 207](#) Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
10. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu Karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia **.

.....
(miejsowość, data)

.....
Imię i nazwisko (czytelny podpis)

*niepotrzebne skreślić

**art. 233 KK [Fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

- 1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,*
- 2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.*

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Załącznik 2.: Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci [wzór]

Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci

.....

(miejsowość, data)

Ja, nr PESEL
oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi w i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....

podpis

Załącznik 3.: Karta interwencji

KARTA ROZMOWY/INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa	Data	Działanie
5. Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none">• zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,• wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny,• inny rodzaj interwencji. Jaki?	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/ działania placówki/działania rodziców	Data	Działanie

Załącznik 4.: Notatka służbowa

DATA:
KTO ZGŁASZA PROBLEM:
KOGO DOTYCZY:
ISTOTA PROBLEMU:
PODJĘTE DZIAŁANIA/USTALENIA:

Załącznik 5.: Ankieta monitoringu standardów dla nauczyciela

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA

	Tak	Nie
1. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
2. Czy znasz treść dokumentu <i>Standardy Ochrony Małoletnich w Publicznym Liceum Ogólnokształcącym Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców im. bł. Natalii Tułasiewicz w Poznaniu</i> ?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach Ochrony Małoletnich</i> przez innego pracownika?		
5a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
5b. Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące <i>Standardów Ochrony Małoletnich</i> ? (odpowiedź opisowa)		

Załącznik 6.: Oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich

**Oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony
małoletnich**

Oświadczam, że ja niżej podpisany

.....

(imię nazwisko oświadczającego)

zapoznałem się ze standardami ochrony małoletnich obowiązujących w Publicznym Liceum
Ogólnokształcącym im. bł. Natalii Tułasiewicz w Poznaniu oraz zobowiązuje się do ich
przestrzegania.

.....

Data i czytelny podpis składającego oświadczenie